

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. +370 600 38904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2024-05-

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL KREIPIMOSI Į LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINĮ TEISMĄ“ PROJEKTO TEIKIMO

Teikiame Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą“ projektą (toliau – Nutarimo projektas). Nutarimo projektas parengtas, atsižvelgiant į kilusias abejones dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo (toliau – Įsigaliojimo įstatymas) 28 straipsnio, pagal kurį Lietuvos Respublikos civilinio kodekso trečiosios knygos VI dalies XV skyriaus normos dėl bendro gyvenimo neįregistravus santuokos įsigalioja nuo įstatymo, reglamentuojančio partnerystės įregistravimo tvarką, įsigaliojimo momento, ir Civilinio kodekso 3.229 straipsnio, tiek, kiek pagal jame nustatytą teisinį reguliavimą leidžiamas tik partnerystės tarp vyro ir moters įregistravimas įstatymų nustatyta tvarka, atitiktis Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

Nutarimo projektu siekiama sudaryti prielaidas kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti, ar Įsigaliojimo įstatymo 28 straipsnis, pagal kurį Civilinio kodekso trečiosios knygos VI dalies XV skyriaus normos dėl bendro gyvenimo neįregistravus santuokos įsigalioja nuo įstatymo, reglamentuojančio partnerystės įregistravimo tvarką, įsigaliojimo momento tiek, kiek įstatymų leidėjas konstitucinę asmens teisę į šeimos santykių teisinį pripažinimą ir apsaugą sureguliuo tokiu būdu, kad ši asmens teisė ir galimybė ja veiksmingai pasinaudoti visiškai priklauso nuo įgyvendinimo sąlygos, pagal kurią turi būti numatyta tik šios teisės įgyvendinimo procedūra, neprieštarauja Konstitucijos 6 straipsnio pirmosios dalies nuostatai, kad Konstitucija yra tiesioginio taikymo aktas, 21 straipsnio antrajai ir trečiajai dalims, įpareigojančioms įstatymu ginti žmogaus orumą ir draudžiančioms jį žeminti, 22 straipsnio pirmajai ir ketvirtajai dalims, saugančioms asmens privataus gyvenimo neliečiamumą, 29 straipsniui, įtvirtinančiam visų asmenų lygybės principą, 38 straipsnio pirmajai ir antrajai dalims, pagal kurias valstybė saugo šeimas, Konstitucijos 135 straipsnio pirmajai daliai, pagal kurią Lietuvos Respublika privalo vadovautis visuotinai pripažintais tarptautinės teisės principais ir normomis, ir 138 straipsnio trečiajai daliai, apibrėžiančiai Lietuvos Respublikos Seimo ratifikuotų tarptautinių sutarčių vietą nacionalinėje teisės sistemoje, konstituciniams teisinės valstybės ir teisėtų lūkesčių principams.

Nutarimo projektu taip pat prašoma ištirti, ar Civilinio kodekso 3.229 straipsnis tiek, kiek pagal jame nustatytą teisinį reguliavimą leidžiamas tik partnerystės tarp vyro ir moters įregistravimas įstatymų nustatyta tvarka, neprieštarauja Konstitucijos 21 straipsnio antrajai ir trečiajai dalims, įpareigojančioms įstatymu ginti žmogaus orumą ir draudžiančioms jį žeminti, 22 straipsnio pirmajai ir ketvirtajai dalims, saugančioms asmens privataus gyvenimo neliečiamumą, 38 straipsnio pirmajai ir antrajai dalims, aiškinamoms kartu su Konstitucijos 29 straipsniu, pagal kurias valstybė saugo šeimas jų nediskriminuodama, 135 straipsnio pirmajai daliai, įtvirtinančiai minėtą *pacta sunt servanda* principą, 138 straipsnio trečiajai daliai, apibrėžiančiai tarptautinių sutarčių vietą nacionalinėje teisės sistemoje, konstituciniam teisinės valstybės principui. Nors Civilinio kodekso trečiosios knygos VI dalies XV skyriaus nuostatos dar nėra įsigaliojusios, nurodytas klausimas aktualus ir susijęs su pirmuoju prašymu dėl Įsigaliojimo įstatymo.

Išsamūs teisiniai argumentai dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės prašymų motyvų nurodyti Nutarimo projekte.

Priėmus Nutarimo projektą, bus parengtas ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai darbo tvarka pateiktas Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatyme nustatytus reikalavimus atitinkantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės prašymas. Pagal Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 66 straipsnio 2 dalies nuostatas, prašymą ištirti teisės akto atitikimą Konstitucijai pasirašo valstybės institucijos, kuriai suteikta teisė kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą, vadovas, o Lietuvos Respublikos Vyriausybės prašymas turi būti paremtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu, kuris pridedamas prie teikiamų dokumentų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi ir Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276, 4 punktu, Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Nutarimo projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72. Nutarimo projektas tiesiogiai neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų. Nutarimo projektu siekiama užtikrinti Lietuvos teisinės sistemos suderinamumą su Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija garantuojamų teisių ir laisvių standartu, Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrines lietuvių kalbos normas.

Nutarimo projektas buvo pateiktas (Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje Nr. 24-7767) išvadoms ir nuomonėms gauti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolierei, Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierei, asociacijai Lietuvos gėjų lygai, viešajai įstaigai Žmogaus teisių stebėjimo institutui ir Lietuvos žmogaus teisių centrui.

Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolierė ir asociacija Lietuvos gėjų lyga pastabų ar pasiūlymų Nutarimo projektui neturėjo. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė, Lietuvos žmogaus teisių centras ir viešoji įstaiga Žmogaus teisių stebėjimo institutas apie tai, kad pasiūlymų ir pastabų Nutarimo projektui neturi, informavo darbo tvarka.

Dėl Nutarimo projekto taip pat konsultuotasi su visuomene, paskelbus jį Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje. Pastabų ar pasiūlymų negauta.

Nutarimo projektą parengė Teisingumo ministerijos Teisėkūros politikos grupės (vadovė Jolita Šlikienė, mob. tel. +370 614 67611, el. p. jolita.slikiene@tm.lt) vyriausioji patarėja Reda Gabrilavičiūtė, mob. tel. +370 671 85588, el. p. reda.gabrilaviciute@tm.lt, patarėja Asta Gedzevičiūtė, mob. tel. +37067190697, el. p. asta.gedzeviciute@tm.lt ir Teisinio atstovavimo grupės vadovas Ričard Dzikovič, mob. tel. +370 602 66973, el. p. ricard.dzikovic@tm.lt.

PRIDEDAMA.

1. Nutarimo projektas, 7 lapai.
2. Suinteresuotų institucijų raštai, 2 lapai.

Teisingumo ministrė

Ewelina Dobrowolska

Asta Gedzevičiūtė, tel. +370 671 90697, el. p. asta.gedzeviciute@tm.lt